

י"ז אלול תשע"ו
20 ספטמבר 2016

לכבוד
ח"כ יולי (יואל) אדלשטיין
יו"ר הכנסת

שלום רב,

הנדון: תיקון חוק התכנון והבניה - תוכניות קידוחי גז ונפט במסגרת חוק ההסדרים

ממשלת ישראל מקדמת במסגרת חוק ההסדרים מהפיכה מסוכנת בתחום רגולציית חיפוש והפקת גז ונפט בישראל.

ראשית נבהיר, כי ללא קשר לחומרת התיקון, המדובר בחקיקה המקודמת ע"י שר האוצר – וזאת על אף שהסכם ניגוד העניינים שלו אוסר עליו במפורש לעסוק בעניינים "שיש בהם כדי להשפיע על מי שעוסק בהפקה ובשיווק גז". ובכלל זה "עיסוק בנושא מיסוי רווחי נפט וגז...וכן ברגולציה על הפקת גז ונפט". (סעיף 7 בהסכם ניגוד העניינים מיום 8 באוקטובר, 2015). כך שממילא שר האוצר מנוע מקידום התיקון.

ובאשר לתיקון עצמו -

לכאורה, המדובר בתיקון קצר (סעיף 1 (1), שמעביר את הסמכות לדון ולהכריע בבקשות לחיפוש והפקת גז ונפט מועדת תכנון אחת, לאחרת. על פניו, שינוי קטן.

אלא שלא נגזים אם נאמר כי העברת האחריות בתחום זה לועדה לתשתיות לאומיות (להלן - הות"ל), שהיא ועדה ארצית, הנשלטת בידי נציגי שרי הממשלה ומוטת פיתוח באופן מובהק - הינה הרפורמה המקיפה והפוגענית ביותר שנהגתה בשנים האחרונות בתחום זה, והכל באופן בלתי דמוקרטי, בלתי שקוף ובלתי חוקי, בנבכי חוק ההסדרים.

מאפייניה של הות"ל והליכי האישור המזורזים הקבועים בה הופכים אותה לאכסניה בלתי ראויה לדיון וקבלת החלטות באשר לאופן בו ינוצלו משאבי הטבע הציבוריים - היכן, באילו תנאים ובאילו שיטות ניתן יהיה לעשות זאת.

בראש ובראשונה, ההתייחסות לקידוחי הנפט כאל "תשתית לאומית" מטשטשת, במכוון, היבט מובהק שלהם והוא השפעתם המקומית והאזורית. לאור היותה של הות"ל מוסד תכנון ארצי, היא רחוקה מהשטח (תרתי משמע), אינה מכירה אותו ואינה מודעת לדקויותיו. כל מי שהיה מעורב בקידום (או מניעת) יוזמות של חיפוש והפקת גז ונפט בישראל בשנים האחרונות מכיר היטב את מעורבותו הגדולה של הציבור המקומי, שלא פעם מתאגד תחת וועדי פעולה ייעודיים, לומד את הזירגון המקצועי המורכב, מגייס כספים פרטיים - והכל על מנת להשפיע על עתידו של המרחב בו הוא מתגורר.

זוהי מהותם הדמוקרטית של דיני התכנון. בלעדיה הם הופכים מנותקים מהשטח ומהציבור המקומי – ונגישים רק לבעלי כוח והשפעה בקרב מקבלי החלטות הבכירים ביותר. הפקעתו של השיח התכנוני באשר לניצול משאבי הטבע מוסדות התכנון האזוריים, שהרכבם נותן ביטוי לשלטון המקומי ולהם היכרות הקרובה יותר עם האזור בו מתוכננים הקידוחים, והעברתם לרמה הארצית בלבד [בוודאי למוסד תכנון מוטה פיתוח הנשלט ע"י נציגי ממשלה], "מרחיקה" את הציבור המקומי המתגורר בסמיכות לתעשיית הנפט והגז מהליכי קבלת החלטות. בכך נפגעת משמעותית אפשרותו וכוחו להשפיע על איכות חייו, בריאותו ודמותו של האזור בו הוא חי.

היבט חשוב נוסף נעוץ בעובדה שחיפוש והפקה של גז ונפט – ביבשה ובים, נעשים **בתחומי השטחים הפתוחים הציבוריים ולמטרות ניצול של משאב טבע שהוא קניינו של הציבור הישראלי**. להחלטות כיצד ובאיזה אופן לנצל את המשאב יש משמעויות כלכליות, חברתיות וסביבתיות רבות. לראייה, מעורבותו של הציבור בשנים האחרונות באופן ניצול, חלוקת וניהול משאב הגז, כולל התארגנות אזרחית, יציאה לרחובות על מנת להביע מחאה, פניה לערכאות ועוד. נזכיר, כי לחיפוש והפקת גז ונפט השפעה ישירה על משאבי ציבור נוספים – כגון משאב המים.

אם כך, ברור כעת מדוע בדברי ההסבר מצוין כי הות"ל הינה "הועדה היעילה והמתאימה לדון בנושא זה": "יעילה", במקרה זה משמעותה בפשטות - **סילוקו של הציבור - המקומי והארצי - מהליך קבלת החלטות - ומאפשרותו להשפיע עליו**.

המדובר באמירה מקוממת, ולא רק מאחר וכבר כעת אנחנו מצויים במצב תכנוני רגולטורי לוקה בחסר, הנוטה לטובת היזמים הפרטיים, ולרעת הציבור והסביבה בישראל. הרחקה של הציבור מהליכי קבלת החלטות הנוגעת לקניינו שלו לעולם לא תהיה יעילה במובן המהותי. מעבר לעובדה שהיא תוביל לתסיסה, חוסר אמון של הציבור במקבלי החלטות והשפעת יתר של גורמים פרטיים מקורבים, היא בעיקר **תוביל לקבלת החלטות רעה**. בלתי מאוזנת, שלא לוקחת בחשבון השפעות מקומיות, לא מפנימה עלויות חיצוניות, ולא שומרת כראוי על הסביבה והבריאות של כלנו.

מכל האמור לעיל, אנו דורשים כי יוזמה חקיקתית זו תוסר לאלתר מחוק ההסדרים הנוכחי (או מכל מקום אחר בו מבוקש לקדם אותה, לצורך העניין), בהיותה בלתי ראויה ובלתי חוקית.

בברכה,

ניר פפאי, סמנכ"ל שמירת טבע בחברה להגנת הטבע,

בשם ראשי הארגונים החתומים מטה:

חיים וסביבה מטה מאבק הגז המטה למען הגולן גרינפיס מגמה ירוקה ירוק עכשיו
 צלול יוזמת האנרגיה הטובה העמותה לכלכלה בת קיימא המשמר החברתי

העתקים:

עו"ד אביחי מנדבליט, היועמ"ש לממשלה

עו"ד אייל ינון, היועמ"ש לכנסת

עו"ד תומר רוזנר, היועמ"ש לוועדת הפנים והגנת הסביבה

ח"כ דב חנין, ח"כ רחל עזריה, ח"כ תמר זנדברג- ראשי השדולה הסביבתית-חברתית

לפרטים ויצירת קשר: גיתית הרש 052-3689759 gitit@spni.org.il